

Sygn. akt V GC 268/12

WYROK

W I M I E N I U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

Dnia 7 stycznia 2013 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Ewa Byik
Protokolant:	sekr. sądowy Joanna Linde

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2013 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółka z o.o. we W.

przeciwko: Gminie B.

o zapłatę kwoty 30.000,00 zł

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 24.858,87 zł (dwadzieścia cztery tysiące osiemset pięćdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20.06.2011 r. do dnia zapłaty,

II. dalej idące powództwo oddala,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.351,00 zł tytułem stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania.

Sygn. akt V GC 268/12

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W. domagał się zasądzenia od pozwanego Gminy B. kwoty 30.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego żądania powód podał, iż pozwany w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego zlecił mu budowę boisk sportowych w ramach kompleksu (...) w D. przy Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Powód przystąpił do wykonywania prac zgodnie z dokumentacją projektową i sztuką budowlaną niezwłocznie po przekazaniu mu terenu budowy. Na skutek wystąpienia ponadnormatywnych opadów deszczu nie był w stanie kontynuować prac z zachowaniem przedstawionego inwestorowi harmonogramu robót. Z uwagi na wystąpienie niekorzystnych warunków pogodowych zwrócił się do pozwanego z wnioskiem o przesunięcie terminu zakończenia zadania do wiosny 2011 roku. W dniu 22 grudnia 2010 roku otrzymał oświadczenie pozwanego o odstąpieniu od umowy z powołaniem na zapis § 9 ustęp 1 punkt 1 umowy. Z tytułu wykonania do dnia 22 grudnia 2010 roku części prac budowlanych objętych umową powód wystawił fakturę na kwotę 30.000 złotych i wezwał pozwanego do zapłaty

tej kwoty. W ocenie powoda opóźnienie w prowadzeniu prac nie było następstwem okoliczności za które ponosi odpowiedzialność.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany potwierdził fakt zawarcia umowy z powodem oraz przekazania mu placu budowy w dniu 15 września 2010 roku. Wskazał także, iż w dniu 29 września 2010 roku inspektor nadzoru ocenił stan zaawansowania robót zgodnie z harmonogramem na 20 %, zaś w dniu 18 października 2010 roku na 30%. Pozwany podkreślił, iż nie miał prawnych możliwości przesunięcia terminu realizacji umowy a także, iż powód podpisując umowę w dniu 31 sierpnia 2010 roku miał świadomość powodzi, która dotknęła B. w dniach 09-10 sierpnia 2010 roku. Dodał, iż na potrzeby postępowania opracowano dokumentację geotechniczną określającą warunki gruntowo-wodne w pobliżu projektowanego kompleksu sportowego i potwierdzającą sprzyjanie powierzchniowemu spływowi wód odpływowych. W ocenie pozwanego przerwa w prowadzonych pracach nie wystąpiła niezależnie od powoda, stąd istniała podstawa do odstąpienia od umowy przez pozwanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód jest spółką prawa handlowego.

(odpis z KRS k: 9-12)

W marcu 2010 roku została sporządzona dokumentacja geotechniczna ustalająca warunki gruntowo- wodne w podłożu projektowanego kompleksu sportowego (...)

(dokumentacja geotechniczna k: 75-89)

W czerwcu 2010 roku została sporządzona specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót dla przedsięwzięcia pod nazwą kompleks dwóch boisk sportowych wraz z zapleczem sanitarno- szatniowym w ramach programu O. 2012, przedmiar dla robót budowlanych, elektrycznych, sanitarnych oraz projekt wykonawczy.

(specyfikacja i projekt wykonawczy, przedmiar k: 212-239)

Jako najkorzystniejsza została wybrana przez pozwanego oferta powoda.

(zawiadomienie o wyborze oferty k: 108-109)

W dniu 31 sierpnia 2010 roku strony zawarły umowę na mocy której powód zobowiązał się do budowy kompleksu boisk sportowych w ramach programu „ (...)” w D. przy Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum zgodnie z wymaganiami określonymi przez pozwanego i zasadami wiedzy technicznej na warunkach wskazanych w ofercie z dnia 06 sierpnia 2010 roku. Szczegółowy zakres robót opisany został w SIWZ oraz dokumentacji projektowej, specyfikacjach technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych. Termin rozpoczęcia prac miał nastąpić z dniem protokolarnego przekazania powodowi terenu robót, a zakończenie do dnia 30 października 2011 roku. Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 1.444.444,444 złotych brutto określone na podstawie oferty powoda.

(umowa numer (...) z dnia 31 sierpnia 2010 roku k:15-24)

Teren budowy przekazany został powodowi w dniu 15 września 2010 roku.

(protokół k: 73-74)

W dniu 22 września 2010 roku pozwany zwrócił się do powoda z zapytaniem o stan realizacji robót z uwagi na fakt, iż do dnia 21 września 2010 roku nie rozpoczęły się żadne prace budowlane.

(mail z dnia 22 września 2010 roku k: 72)

W dniu 29 września 2010 roku inspektor nadzoru ocenił stan zaawansowania robót zgodnie z harmonogramem na 20 %, zaś w dniu 18 października 2010 roku na 30%.

(zeznania świadka R. W. k: 257, mail k: 63, rozliczenie czasu pracy k: 64-65, kopia dziennika budowy k: 66-67, pismo z dnia 29 września 2010 roku k: 70)

W dniu 24 września 2010 roku powód poinformował pozwanego o natrafieniu na ciek wodny o intensywnym napływie wody, zaś w dniu 01 października 2010 roku o utrudnieniach wynikających z namokniętego w wyniku opadów deszczu gliniastego gruntu i opóźnieniach w pracach ziemnych związanych z niesprzyjającymi warunkami pogodowymi.

W dniu 01 października 2010 roku roboty ziemne prowadzone były w fatalnych warunkach gruntowo- wodnych. Powód wystąpił do pozwanego z wnioskiem o wstrzymanie prac do marca 2011 roku i umożliwienie wykonania zadania do 31 maja 2011 roku.

(pismo powoda z dnia 24 września 2010 roku k: 25, pismo powoda z dnia 01 października 2010 roku k: 26, wpis inspektora nadzoru do dziennika budowy k: 64)

W dniu 27 października 2010 roku pozwany poinformował powoda, iż nie ma prawnych możliwości przesunięcia terminu realizacji umowy.

(pismo pozwanego z dnia 27 października 2010 roku k: 62, pismo Wicemarszałka Województwa (...) z dnia 04 listopada 2010 roku k: 168, pismo pozwanego z dnia 02 listopada 2010 roku k: 169)

Powód wskazywał pozwanemu na brak podstaw do naliczania kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji robót.

(pismo powoda z dnia 15 listopada 2010 roku k: 27-29)

W dniu 01 grudnia 2010 roku powód wystąpił do pozwanego o wyznaczenie rady budowy celem ustalenia możliwości wznowienia robót na obiekcie.

(pismo powoda z dnia 01 grudnia 2010 roku k: 30)

W dniu 08 grudnia 2010 roku powód wyraził gotowość wykonania projektu pod warunkiem wykonywania prac w sprzyjających warunkach pogodowych.

(pismo powoda z dnia 08 grudnia 2010 roku k: 31)

W dniu 13 grudnia 2010 roku powód poinformował pozwanego, iż z uwagi na utrzymujące się bardzo niekorzystne warunki pogodowe (opady śniegu, mróz, duża wilgotność powietrza) nie jest w stanie prowadzić jakichkolwiek prac budowlanych. W tym samym dniu powód przedstawił pozwanemu harmonogram wraz z wykazem wycenionych elementów rozliczeniowych. Prace przygotowawcze obejmujące roboty ziemne wraz z wywozem i wymianą gruntu stanowiły kwotę 71. 025,35 złotych brutto. Na wartość tę składały się kwota 38.939, 35 złotych brutto za roboty ziemne z wywozem oraz kwota 32.086,00 złotych brutto za wymianę gruntu.

(pismo powoda z dnia 13 grudnia 2010 roku k: 32-33 oraz harmonogram k: 375)

W dniu 22 grudnia 2010 roku powód otrzymał od pozwanego oświadczenie o odstąpieniu od umowy na podstawie § 9 ust. 1 pkt 1.

(oświadczenie pozwanego z dnia 14 grudnia 2010 roku o odstąpieniu od umowy k: 34)

Powód wystawił fakturę za prace budowlane wykonane do dnia odstąpienia od umowy na kwotę 30.000 złotych brutto.

(faktura numer (...) z dnia 26 maja 2011 roku k: 35, obmiar k: 36)

W dniu 17 czerwca 2011 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty objętej fakturą numer (...).

(wezwanie do zapłaty k: 44-45)

Teren wykonanych przez powoda robót ziemnych to jest do poziomu projektowanego spodu podbudowy na boisku wielofunkcyjnym oraz na boisku do piłki nożnej obejmował obszar: boisko wielofunkcyjne – 1469,40 m², boisko do piłki nożnej 331,01 m²

(wpisy do dziennika budowy k: 64-68, opinia biegłego sądowego k: 509)

W dniu 01 marca 2011 roku pozwany z udziałem przedstawicieli powoda przeprowadził inwentaryzację – pomiar wykonanych przez powoda robót ziemnych i została sporządzona opinia geodezyjna wykazująca na wielkość wykopu 2.021 m³, wielkość mas ziemi obok wykopu- 293 m³ (różnica 1.728,6 m³)

(notatka służbowa k: 348, opinia geodezyjna k: 349, mapa sytuacyjno- wysokościowa k: 350)

W celu dokończenia zadania po odstąpieniu od umowy z powodem, pozwany pomniejszył zakres robót dla kolejnego wykonawcy.

(zeznania świadka C. B. k: 259)

Przedmiar dla robót budowlanych stanowiący załącznik do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia z dnia 13 maja 2011 roku w pozycji roboty w zakresie przygotowania terenu pod budowę: roboty rozbiórkowe i ziemne nie obejmował już niżej wymienionych czynności:

- usunięcie warstwy ziemi urodzajnej (humusu) o grubości do 15 cm za pomocą spycharek w ilości 3.100 m²

- roboty ziemne wykonywane zgarniarkami samojezdnymi o poj. skrzyni 8.0-10.0 m³ na odkład przemieszczanie urobku na odległość 200m , grunt kat. IV w ilości 2550 =536,5-3.100*0, 15=2621,50 m³

-roboty ziemne wykonane koparkami przedsiębiornymi w ziemi kat. I-III uprzednio zmagazynowanej w hałdach z transportem urobku samochodami samowładowczymi na odległość 1 km. Bilans ziemi: ziemia z ukopu 2621,50 -1209,0=1412,50 m³ + humus w miejsce wskazane przez inwestora 3100,0 * 0,15=465,0 m³ . Ogółem 1877,50 m³.

(przedmiar dla robót budowlanych z dnia 14 marca 2011 roku k: 313-315)

W okresie od 15 września 2010 roku do 14 grudnia 2010 roku powód zrealizował 35 % zakresu robót ziemnych objętych harmonogramem.

(dowód opinia biegłego k:503-519 wraz z opinią uzupełniającą k: 538-541, częściowo zeznania świadka R. W. k: 258, C. B. k: 259)

Sąd zważył

Powództwo częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Bezsporne w sprawie było, iż strony łączyła umowa numer (...). W umowie tej określony został zakres prac do wykonania przez powoda, termin ich wykonania oraz wartość wynagrodzenia. Zgodnie z brzmieniem umowy (§ 5) strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 1.444.444,44 złotych brutto określone na podstawie oferty powoda jako należne mu za wykonanie określonych robót bez wyszczególniania składowych tej ceny. Powód dołączył także do pozwu harmonogram (...) B. w którym przedstawił wyceniony wykaz elementów rozliczeniowych jako podstawa określenia wartości robót, sporządzony w technologicznej kolejności ich wykonania. Wartość

harmonogramu jest tożsama z wartością wynagrodzenia z umowy. Istotny w sprawie był fakt, iż w przypadku ryczałtowej formy wynagrodzenia powód jako wykonawca zobowiązał się do wykonania zadania za jedną stałą kwotę, z góry określoną w umowie i obejmującą wykonanie prac określonych w SIWZ. Przy wynagrodzeniu ryczałtowym podstawowymi dokumentami określającymi rodzaj i zakres prac objętych zamówieniem są projekt budowlany i wykonawczy oraz specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót. Przedmiar stanowi jedynie dokument poglądowy i pomocniczy – na podstawie zapisu SIWZ. W rozpoznawanej sprawie zawarta przez strony umowa nie została wykonana. Bezsporne było, iż pozwany przekazał powodowi teren budowy w dniu 15 września 2010 roku, lecz także bezsporne było, iż powód wykonywał prace objęte umową wyłącznie do dnia odstąpienia od umowy przez pozwanego. Jako przyczynę odstąpienia pozwany wskazał naruszenie przez powoda § 9 ustęp 1 punkt 1 umowy, czyli przerwanie przez powoda realizacji umowy na czas dłuższy niż 10 dni. Z treści pozwu wynikało, iż powód nie zgodził się z motywacją pozwanego odstępującego od umowy. Faktem jednak jest, iż powód nie kontynuował prac wynikających z umowy a ich realizacją zajął się kolejny podmiot. W rozpoznawanej sprawie dla Sądu nieistotne było badanie zasadności przyczyn odstąpienia od umowy, albowiem nie było to objęte przedmiotem sporu. Zakres rozpoznania sprawy wyznaczał pozew w którym powód jako podstawę swojego roszczenia określił wartość prac wykonanych do dnia odstąpienia przez pozwanego od umowy.

Zgodnie z treścią art. 494 k.c. strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy, może żądać nie tylko zwrotu tego co świadczyła lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania. Przepis ten dotyczy skutków odstąpienia od umowy o których mowa w art. 491- 493 k.c. a zatem ma zastosowanie w niniejszej sprawie, skoro odstąpienie nastąpiło z przyczyn wskazanych w umowie.

Przedmiotem zwrotu na rzecz powoda nie mogły być wykonane prace a wyłącznie ich wartość. Powód jako wartość tych prac wskazywał w pozwie -określoną kosztorysowo- kwotę 30.000 złotych brutto a podstawę określenia tej wartości miał stanowić obmiar (k:36) dołączony do faktury numer (...). Podkreślenia wymaga, iż powód w istocie nie wskazał składników cenotwórczych których użył do wyceny wykonanych prac ziemnych a stanowiących podstawę wyceny ceny kosztorysowej to jest stawki robocizny kosztorysowej i kalkulacyjnych wskaźników narzutów czyli kosztów pośrednich i zysku, jak również nie wskazał poziomu cen przyjętego do rozliczeń. Brak było informacji o stawkach robocizny kosztorysowej oraz cenach pracy sprzętu budowlanego. Przesłuchany na rozprawie w charakterze strony prezes powodowej spółki W. Z. zeznał, iż nie sporządził obmiaru z karty 36 akt pomimo, iż go podpisał. Obmiar ten miał sporządzić D. Z.. Powód podkreślił, iż skoro umowa była na kwotę ryczałtową nie był zobligowany do rozpisywania poszczególnych pozycji, zaś w dokonanej inwentaryzacji wykonanych prac zastosowano stawki rynkowe. Przywołany przez prezesa Z. świadek D. Z. składając zeznania zaprzeczył aby był autorem obmiaru i aby brał udział w sporządzaniu tego dokumentu.

W ocenie Sądu powód nie udowodnił swojego roszczenia określonego na kwotę 30.000 złotych brutto, skoro wyłącznym dowodem na tę okoliczność miał być obmiar sporządzony przez bliżej nieokreśloną osobę w oparciu o bliżej nieokreślone stawki rynkowe i bez wykazania składników cenotwórczych. Na tym etapie postępowania powództwo nie uległo jednak oddaleniu skoro powód zawnioskował także- na okoliczność swojego roszczenia -dowód z opinii biegłego. Dowód ten został przeprowadzony przez Sąd.

Zdaniem Sądu wycena prac ziemnych wykonanych przez powoda nie mogła nastąpić w odniesieniu do podstawy kalkulacji i cen oraz zakresu rzeczowego i normatywów (KNR –ów), skoro umowa stron przewidywała wynagrodzenie ryczałtowe. Nie można zgodzić się z poglądem pełnomocnika powoda, iż na skutek odstąpienia od umowy do obliczenia wartości prac winny znaleźć zastosowanie zasady kosztorysowe. Przyjęcie tej zasady prowadziłoby do sytuacji, iż mimo niewykonania umowy powód otrzymałby za ten sam zakres prac wyższe wynagrodzenie (kosztorysowe), niż w przypadku wykonania umowy (ryczałtowe). Nie umknęła uwadze Sądu również okoliczność, iż żądanie powoda określone zostało w fakturze wystawionej w **maju 2011 roku**. Zupełnie zatem brak jest uzasadnienia dla prezentowanego przez pełnomocnika powoda poglądu, iż Sąd powinien dokonać określenia wartości wykonanych przez powoda prac według stawek z 2012 roku. Przedmiotem oceny Sądu – zgodnie z żądaniem pozwu- miała być

bowiem ocena wartości prac wykonanych przez powoda w 2010 roku. Sprawa sądowa nie mogła być zatem źródłem bezpodstawnego wzbogacenia powoda.

Podkreślenia wymaga, iż zgodnie z umową w przypadku odstąpienia od umowy wykonawca zobowiązany był przy udziale zamawiającego do sporządzenia szczegółowego protokołu inwentaryzacji robót w toku wraz z zestawieniem wartości wykonanych robót według stanu na dzień odstąpienia. Taki dokument nie został sporządzony, zaś przedstawiony do akt sprawy obmiar z karty 36 akt nie był miarodajny z przyczyn omówionych już wcześniej przez Sąd.

Mając na uwadze wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego oraz kierując się opinią biegłego sądowego Sąd przyjął, iż do ustalenia wartości wykonanych przez powoda prac podstawę stanowił harmonogram rzeczowo finansowy (k: 375), pismo inspektora nadzoru potwierdzające wykonanie 20 % robót ziemnych na dzień 30 września 2010 roku, zeznania świadka J. M. informujące o wykonaniu 20-30 % robót ziemnych, zapisy dziennika budowy – dokumentu urzędowego przeznaczonego do rejestracji przebiegu robót budowlanych, rozliczenia czasu pracy (k: 64), rysunku numer (...) z projektu wykonawczego na podstawie którego biegła stwierdziła wykonanie przez powoda 35 % z zakresu robót ziemnych objętych projektem. Wartość brutto prac przygotowawczych przyjętych przez powoda do wykonania a wynikających z harmonogramu – które w podsumowaniu wartości ogólnej stanowiły wartość umowy wyniosła 71.025,35 złotych brutto. Kwota należna powodowi tytułem wykonania robót ziemnych w okresie od 15 września 2010 roku do dnia odstąpienia od umowy stanowiła zatem wyliczoną przez biegłego sądowego wartość 24.858,87 złotych brutto odzwierciedlającą procentowe zrealizowanie prac przygotowawczych w stosunku do ogółu wartości z danego zakresu prac. (71.025,35 złotych x 35 %)

Dokonane przez biegłą w opinii wyliczenie wartości prac metodą kalkulacji kosztorysowej wykonane zostało wyłącznie w celach porównawczych a zaistniała różnica w wartościach – która w żaden sposób nie wpływała na wysokość rozliczenia pomiędzy stronami – wynikała z faktu, iż biegła do tych obliczeń przyjęła średnie stawki zaś powód dla uzyskania konkurencyjności oferty na etapie przetargu zastosował stawki bliższe wartościom minimalnym.

Podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy stanowił zgromadzony zgodnie z inicjatywą dowodową stron w myśl art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów, zeznań świadków, stron jak również opinii biegłego z zakresu budownictwa.

Mając na uwadze wszystkie poczynione ustalenia i rozważania sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 24.858,87 złotych (art. 494 k.c.) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 czerwca 2011 roku (art. 481 k.c.), zaś dalej idące powództwo oddalił.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Powód wygrał proces w 82 % ponosząc koszty w wysokości 5.733,83 złotych (1.500 złotych – opłata sądowa od pozwu, 2.400,00 złotych – koszty zastępstwa procesowego, 17,00 złotych – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 1.681,68 złotych –opinia biegłego, 135,15 złotych –opinia uzupełniająca). Pozwany wygrał sprawę w 17 % ponosząc koszty w wysokości 2.400,00 złotych (koszty zastępstwa procesowego).

Po dokonaniu matematycznego rachunku pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 4.351,00 złotych tytułem stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania.